

Vg
7037a

Q. 218. 9.

III, 88

AD PASTORES AC
MINISTROS ECCLE-
siarum in Electoratu
Saxoniae,

PIA AC NECESSARIA
Admonitio.

ANNO 1600 conscripta,
nunc verò certis de causis in lu-
cem edita,

ACCESSIT ALTERA AD
EOSDEM COMMONEFACTIO,
anno 1610 concinnata.

1. Corint, 14.

Omnia decenter & secun-
dum ordinem fiant. 47

22

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

SALVTEM IN DOMI-
NO PRECAMUR.

VM NOS AD SYNO-
dum Dresda-
nam de volun-
tate Illustrissimi
nostri Magistratus deputati
perlegeremus Acta visitati-
onis, annis proximè præter-
lapsis in hoc inclyto Electo-
ratu laudabiliter institutæ &
peractæ: deprehendimus sa-
nè, statum Ecclesiarum in
plerisq; rebus ad doctrinam
fidei, disciplinam Ecclesia-
sticam,

sticam, *ἰν ταξίαν καὶ ἰν ἡμιόσιον* pertinentibus, per DEI gratiam, constare salvum & inconcussum. Maximè verò lætamur & æterno DEO, Patri Domini nostri JESU CHRISTI, unâ cum Spiritu Sancto gratias immortales agimus, quòd inter tot, tantosq; frementis Sata-næ & mundi furores & horribiles confusiones errorum alijs in locis grafsantium, coelestem veritatem verbi sui, (quemadmodum ea patefacta est in Scriptura Prophetica & Apostolica, & in
Augu-

Augustana Confessione pri-
ma ac invariata, cæterisque
harum Ecclesiarum Scriptis
Symbolicis, in primis autem
libro Concordiæ partim
comprehensa breviter, par-
tim in controversis doctri-
næ capitibus explicata fusi-
us, et ad subscribendum pro-
posita) benignissime hæte-
nus conservavit, ejusq; divi-
num Numen oramus suppli-
ces, ut eandem porro quoq;
in his et alijs Regionibus atq;
terris illibatam conservet, et
ad posteritatem omnem, si

A 3

qua

qua modò futura est, clementer propaget, ad Sacrosancti nominis sui gloriam, et plurimorum hominum perpetuam salutem: Amen.

Animadvertimus etiam, plerosque Pastores ac Ministros Ecclesiarum officium facere, qua par est fide ac diligentia, simulque vitæ integritate quandam ceu facem præferre, & exemplum dare ac typum exhibere, ad cuius formam Auditores quoq; vitæ suæ rationes componant. Hos monemus, ut quâ coeperunt

runt fide studioque pergant,
sub indubia spe divinæ pro-
missionis: Esto fidelis usque
ad mortem, & dabo tibi coro-
nam vitæ: Apocal. 2.

Porro quædam animad-
versa sunt, quæ omnino cor-
rectionem desiderant, de
quibus facere non potuimus,
quin pro ratione delegati
muneris vos admoneremus.

I.

PRIMÒ SUNT QUIDAM, LI-
cet fortè pauciores, qui sepositâ librorum
curâ, res alias agunt, Apostolici Præcepti
parùm memores: Attende lectioni, exhortationi
& doctrinæ i. Tim. 4. Hinc adeò fit, ut de tritis-
simis

simis rebus, quæ laicis etiam notæ sunt, ex historia
Biblica interrogati, quid respondeant, apud se
non inveniant: In Articulis autem fidei penè sint
pueri, in controversiis vero, quibus hodiè con-
cutitur Ecclesia, & quarum cognitio necessaria
est docentibus, planè sint hospites ac peregrini.
Horum supina negligentia cum ferri nullo modo
possit, monemus illos, ut ante omnia sacrorum
Bibliorum, dehinc Scriptorum Symbolicorum
lectionem sibi commendatam esse sinant, & re-
rum sacrarum cognitionem familiarem sibi red-
dant, & ut Superintendentes, illorúmque Adjuncti
in speciali Visitatione disquisitionem instituant,
quid Ecclesiæ Ministri suæ inspectioni aut visita-
tioni subjecti, in sacris Bibliis; quid in Scriptis ab
Ecclesiâ consensu publico receptis, Augustana
præsertim Confessione & Formula Concordiæ,
legerint aut didicerint, ut hoc medio ad majorem
diligentiam exuscitentur, & non solum pro se fi-
dei suæ norint rationem reddere (hoc enim à quo-
vis Christiano, laico etiam, Petrus Apostolus exi-
git) sed insuper ut potentes sint ad redarguendos
contradicentes, & os illis obstruendum, aut certè
ex Catechetice doctrinæ capitibus præmonere
valeant, ac præmunire gregem, adversus irruen-
tes lupos, qui nunquam non in ovile Domini
fraudulenter se insinuant.

Prodest

Prodest hæc commonefactio, non tantum ad
veternum excutiendum ijs, qui hactenus fuerunt
negligentiores, sed insuper ad accendendos; cæte-
ros, ut rei gravitate apud animum accuratius ex-
pensâ donum sibi concessum assiduitate lectionis
ac meditationis per DEI gratiam magis atque
magis exuscitent.

II.

COMPERTUM ETIAM HA-
bemus, circa dispensationem Sacramen-
torum Baptismi & Cœnæ Dominicæ,
non servari uniformem rationem: præcipuè ve-
rò in actione Baptismi, circa quaestiones de fide,
secundum articulum Apostolici Symboli à qui-
busdam non recitari integrè, sed mutilatè.
Monemus igitur, ut juxta tenorem Ecclesiasticæ
ordinationis, hic Articulus haud secus atq; cæte-
ri duo plenè recitetur.

Rursum audimus, nonnullos in consecrati
panis & calicis exhibitione formulam Testamen-
talem verborum institutionis (Accipe, ede, hoc
est Corpus Christi, quod pro te in mortem est
traditum, Bibe, hic est Sanguis IESV Christi,
qui pro peccatis tuis effusus est) prorsus omittere,
B & aliâ

& aliâ quadam uti formula, Calvinianis hæc-
nus usitatâ. Vt ergò, quo ad fieri potest, in riti-
bus conformitas servetur, nec cuivis liberum sit
pro suo arbitrato seu libitu potius mutare quip-
piam, & innovare : Omnes atque singulos ad
Ecclesiasticam constitutionem Anno 80 publica-
tam remittimus, quæ certam præscribit normam
atque formam partes omnes divini cultus legi-
timè peragendi.

Singulatim autem hortamur, ne quis in dispen-
satione Cœnæ & Symbolorum Sacramentalium
exhibitione præsumat ullam aliam usurpare for-
mulam, præter eam, quæ verbis continetur In-
stitutionis, & præmemoratae Constitutionis Ele-
ctoralis octavo Article palàm præcipitur.

III.

INTER RELIQUAS ECCLE-
siastici muneris partes, hæc quoque nu-
meratur, ut fidi Pastores ex Apostoli Pau-
li præscripto arguant & increpent 2 Tim. 4 Ad-
ditur autem : in omni lenitate & doctrina. Dan-
da igitur opera est, ne conviciis perstrepan-
tiones, neve sub alicujus zeli prætextu quippiam
fiat absolum aut præposterum. Quod cum ita
sit.

fit, dignus est reprehensione importunus zelus eorum, qui modum in objurgando tenere nequeunt, sed amarulentia verborum animos auditorum à se abalienant, uel quadam privatae vindictae cupiditate accensi causas proprias agunt, & à quibus se fortè læsos autumant, in illos è suggesto bilem suam evomunt, aut quæ per obscuros & incertos rumusculos acceperunt, illicò in suis Concionibus pro certis effutiunt. Quæ ratio, cum plus destruat quàm ædificet, ac simul auctoritatem Sacrosancti Ministerii prostituat: nomine Illustrissimi nostri Magistratus admonitos illos volumus, ut siquando sunt auditores objurgandi, faciant id cum debita moderatione & Christiana mansuetudine, & eos, qui delinquant, privatim admoneant & gradus admonitionum à Domino præscriptos observent: nihil agant ex vindictâ, nihil ex affectu iracundiæ, nihil (ut Apostoli verbis utamur) ex præcipitatione judicij, sed hac officij Ecclesiastici parte, quæ circa vitia auditorum castiganda occupatur, zelo sobrio defungantur.

IV.

NIMIS ETIAM EST PERVUL-
gatum, aliquàm multos Pastores in mo-
rem atque modum politicorum homi-
num,

num, comam demetere, quosdam etiam in publico coetu ne quidem inter precationem, aut Evangelij prælectionem ex suggesto, vel etiam in peragendis reliquis divini cultus partibus, capita denudare, & haud aliter, ac si legibus exempti sint, pileolos suos ne movere quidem: ad hæc esse quosdam illius præsumptionis, ut alios quidem Calvinismi reos agere soleant, si ad nomen IESV capita sua non denudent, cum quidem ipsi (nescimus quo singulari Privilegio) suos illos pileolos, ne quidem extremo attingant digitulo. Ne ergò his obuerti queat id, quod Luc. 4. legitur: Medice, cura te ipsum, vel etiam illud Ethnici: Turpe est Doctori cum culpa redarguit ipsum: monitos esse volumus, ut quod iubent alios, ipsimet factis exprimant, nec se Papali quodam fastu à talibus exemptos esse somnient.

Et quia Paulus Apostolus disertè scribit, Virum qui in Ecclesiæ cætu vel orat vel prophetat, si quicquam habeat in capite, dehonestare caput suum: omninò debent Pastores huic Apostolicæ sanctioni se submittere, nec altiùs sapere velle tanto Apostolo: Præsertim quòd ista nonnullorum consuetudo hæctenus usurpata, non potest non esse conjuncta cum suspicione fastus, superbiæ & singularis cujusdam præsumptionis, quæ
si in

si in ullo nocet ordine, in eo certè, qui est ministrorum Ecclesie, non potest non plurimum incommodare.

Non ergò pudeat Evangelij Ministros, ut externo habitu Pastoralis (præsertim in peragendis Sacris) sic etiam coma capitis à reliquorum hominum ordinibus esse distinctos: ne demissione comæ videantur æmulari mores Calvinistarum, quorum Pastores à mercatoribus alijsue politicis personis vix ægrè dignosci possunt.

Sed & Scholarum Moderatores & collaboratores non solum in habitu, verum etiam moribus atque gestibus se Politicis nimium conformare solent. Superintendentes ergo commonefacient illos decori, ut quia non in Scholis tantum laborant, sed in templis Ecclesie DEI ministrant: ideò in omni conversatione tam publica quàm privata proximè se accommodent ad Ecclesiastici ordinis statum, præsertim cum inter illos sint non pauci, qui & concionando se exercent, & ad Ecclesiasticum munus aspirant.

V.

QVOS DAMAUDIMUS TABERNAS frequentare cerevisiaris in oppidis,

B 3

pidis,

pidis, ibique potitare. Quia verò neque hoc va-
cat insigni scandalo, præmonitos eos volumus,
ne quid tale committant posthac, sed in omni-
bus se formam pietatis, honestatis ac sobrietatis,
ut & reliquarum virtutum, exhibeant: In eos,
qui spretis salutaribus admonitionibus deliquere-
rint, animadvertetur eâ, quâ par est, severitate.

Duo adhuc restant, de quibus vos ratione
vestrorum Auditorum commonefaciendos esse
I. judicamus. Primò, quia nimis frequenter usu
venit, ut vidui & viduæ post mortem priorum
conjugum, cupidè nimis & præproperè animum
applicent ad novas nuptias ineundas: pro nihi-
lo interim ducentes, quid vel natura postulet,
vel honestas efflagitet: Idcirco decretum in
Synodo factum est, ut viris quidem semestre tem-
pus præfigatur, intra quod non nisi gravissimis
caussis urgentibus (de quibus iudicium facient
Consistoria) fas sit ad secunda vota descendere:
Fœminis verò certis de causis ante completum
viduitatis suæ annum non sit integrum alias
affectare nuptias,

II. Alterum concernit Scholas, quæ cum sint
Ecclesiæ & Reipublicæ Christianæ Seminaria:
Par est huc totis viribus elaborare, ut illæ flore-
ant, vigeantque docentium ac discipulorum Studia,
& inter

& inter pueros delectus instituatur, qui sint ad literas naturali quadam *in quibus* ingenijq; bonitate apti, qui secus: ut illis quidem ad inchoatum cursum strenuè continuandum quoddam veluti calcar addatur: de cæteris verò qui tardioris sunt ingenij, parentes maturè per Pastores & Ludimagistros admoneri possint, quò liberos suos literis minùs aptos, ad opificia manuarum, uel alias honestas artes discendas & tractandas adhibeant: atque sic gubernatio Scholarum & Ecclesiarum majore cum fructu committi possit ijs, quos DEUS amplioribus ingenij dotibus instruxit.

Denique sit hic ceu scopus omnium vestrarum actionum, ut suam quisque Ecclesiam incorrupto DEI verbo pascat, & quod docet alios, suo etiam exemplo comprobet: omnesq; partes sui muneris ad divini verbi canonem & ordinationis Ecclesiasticæ præscriptum conformet, adeoque ministerium suum plenè probatum reddat, idq; in gloriam omnipotentis DEI, qui ut Spiritu suo vestris laboribus cœlitis benedicat, pijs & ardentibus votis intimè precamur.

Vestri in Domino

confratres.

Deputati Theologi ad Synodum
Dresdensem.

Reverendis,

Reverendis, Pietate &
doctrina præstantibus
viris, Evangelium CHRISTI
in inclyto Saxonix Electo-
ratu docentibus, suis in
CHRISTO fratribus
dilectis.

SALUTEM

SALVTEM IN CHRIS-
TO PERPETUAM PRE-
CAMUR,

DE QUIBUS ANNO
abhinc undeci-
mo Domini de-
putati ad Syno-
dum Dresdensem Pastores
ac ministros Ecclesiarum in
Electoreatu Saxonico piè ac
salubriter. monuerunt, ea
jam pridem in usum vocata
à plerisque esse minimè du-
bitamus, cum ejusmodi sint
omnia, quæ *πρὸς οἰκοδομίην* (ut Apo-
stolus loquitur.) hoc est, ad
C *ædifica.*

&
US
TI
O-

EM

ædificationem ac incremen-
tum Ecclesiæ, statusque pu-
blici dignitatem plurimum
conducunt. Quia verò haud
pauci reperiuntur, qui à tem-
pore divulgatæ Epistolæ ad
Ecclesiastica munia demum
accesserunt, ipsa necessitas
requirit, ut cum hi ipsi, tum
ij quoque, qui sub id tempo-
ris Ecclesijs præfuerunt, de-
nuò moneantur, ut quæcun-
que commonefactioni illi
inferta sunt, fideliter citraq;
cunctationem executioni
mandare annitantur, ut si
quando

quando ad visitationis negotium redeundum erit, ipsâ re appareat, eos salutaria momentibus prompté paruisse.

Cæterùm docent Acta visitationum, quæ de voluntate Serenissimi Principis Electoris annis proximis iterùm fuerunt peractæ, aliquàm multa se offerre, quæ cum emendatione indigeant, silentio haudquaquam sint involvenda. Eorum e cumulo pauca quædam excerpta, priori Epistolæ subungere volumus, minimé dubitantes,

tes, Pastores eòsque omnes,
quibus salus publica curæ ac
cordi est, obsequenter factu-
ros, ut tam hæc quam priora
illa citra moram in plurimo-
rum commodum fructuosè
instituantur. Mense Aprili,
Anno 1610, Dresdæ.

I.

GRAVIS EST ADMONITIO
illa Apostoli, Gal. 5 (15) Quòd si vos in-
vicem mordetis & comeditis, videte ne
ab invicem absumamini. Quemadmodum enim
Pax & Concordia in qualibet Republica præci-
puum est vinculum, quo subditorum salus & in-
columitas facta tecta asseritur: ita in Ecclesia
potissimum ea est vis mutue consensionis Col-
legarum, ut, si vel minima inter eos, vel in do-
ctrina, vel in moribus ac conuersatione quotidi-
anâ,

anâ, oriatur dissensio, non modò Auditores enor-
miter offendantur: Sed & religionis puritas apud
hostes veritatis malè audiat: quin progressu tem-
poris alter alterum absumat, imò penitus ever-
tat. Accedit, quòd laborum Ecclesiasticorum
benedictio & Auditorum ædificatio vix speranda
apud eos, qui mutuis dissensionibus sive mani-
festis, sive clandestinis, se invicem lacerant, pro-
scindunt, & persequuntur: Ibi enim Dominus
mandavit benedictionem, ubi fratres cohabitant
in unum: teste Davide, Psal. 133. 1.

Hoc si pensi hodiè haberent Ecclesiarum
ministri, minùs profectò dissensionum & rixarum,
vel certè minus simultatum inter ipsos glisceret.
Testis verò est experientia: Ambitionis stimulis
quibusdam in locis Pastores & Diaconos ita ex-
agitari, ut hi illorum honori & dignitati invide-
ant, eorùmque luminibus ac commodis, quâ
possunt ratione obstruant: illi verò hos, præser-
tim si docendi donis præditi sint, tanquam æqua-
les ferre non possint. Quæ dissensionum flam-
mulæ plerumq; in tristissimum tandem erum-
punt incendium, quo Ecclesiæ status satis peri-
culosè concutitur: Adversariis puritatem Religio-
nis suggillandi occasio præbetur: infirmiores de-
niq; gravissimè offenduntur. Dabunt proinde

operam singuli ac universi Ecclesiarum Pastores
ac ministri, ut extirpatis omnibus privatorum
affectuum ac simultatum igniculis, mutux paci ac
concordiæ studeant, memores, aliquando gravissi-
mas justissimo mortalium judici ac vindici, hujus
etiam villicationis reddendas esse rationes.

II.

DORRÒ ILLUD QUOQUE
gravi reprehensione dignum meritò
censetur, quòd multis in locis, & qui-
dem illustrioribus etiam, tum Pastores, tum Dia-
coni usq; adeò in officio socordes & negligentes
sunt, ut vel planè nullis evidentibus caussis præ-
pediti, vel saltem in privatis, & culinæ magis
quàm Ecclesiæ inservientibus studiis ac negociis
expediendis occupati, rarissimè intersint Collega-
rum suorum Concionibus: vel si fortè templum
sub initium Concionis sint ingressi: mox tamen
inde, tanquam canis à Nilo resiliant: Imò Pa-
stores quoq; & Superintendentes, quibus tamen
inspectio Ecclesiarum & Diaconorum est com-
missa, de Diaconorum suorum concionibus, quo-
modo ex se habeant, parùm sint solliciti. Quæ
profectò socordia, præterquam quòd cum enor-
mi offendiculo Auditorum est conjuncta, morsum
conscientiæ

conscientiæ aliquando talem movere & excitare potest, ut Minister Ecclesiæ, qui usq; adeò negligeret suo functus est officio, vix sit inventurus, quo facti rationes sufficientes, tum DEO tum Magistratui reddere possit.

Proindè seriò monentur tum Pastores tum Diaconi, ut quid hac in parte sui sit muneris atq; officii, assiduè & diligenter cogitent: Concionibus omnibus (nisi fortè rationibus justis impediuntur) intersint, & suo exemplo tum ad attentionem in audiendis concionibus, tum ad studium ac fervorem in fundendis precibus publicis Auditores incitent ac inflamment, memores coniminationis Propheticæ: Maledictus, qui officium suum negligenter fecerit; Ierem. 48 (10)

III.

NON PROBAMUS CON-
suetudinem eorum, qui temerè ac citra evidentem causam quibusvis permittunt suggestum conscendere ac conciones habere ad populum. Res enim docet, multos esse, qui vix à primo limine studium Theologicum salutarunt, adeoq; verum ac genuinum concionandi modum ignorant, aut certè parum convenienti habitu

habitu ad dicendum prodeunt. Sanè tales qui sunt, non modò ad ædificationem Ecclesiæ nihil conferunt, sed pios quoq; vehementer offendunt & sacrum concionandi munus propemodum in contemptum adducunt. Monemus itaque Pastores eorúmque Collegas, ut concionandi partes suo quisque loco, fideliter ac rectè ipsimet obeant, nec ad concionandum quenquam admittant in posterum, nisi qui probè instructus sit rerum sacrarum cognitione ac Præceptorum testimoniis, seque Consistorio, cui subest, modestè indicet, ut in doctrinam, vitam ac mores ipsius accuratè priùs inquiratur. Sint potiùs authores ijs qui vel in Scholis docent, vel pueros fidei suæ commissos ad pietatem, virtutem & literas domi atq; in umbrâ informant, ut legendo, meditando, discendo, orando, ad munia Ecclesiastica se præparent, adeóque tempus illud patienter & in Spiritus humilitate expectent, quo ad functiones sacras legitimo modo adhibeantur.

IV.

ANTA HODIE LOCIS
omnibus morum ac vitæ corruptio est,
ut non pii solùm, sed & ipsa propemodum natura rerum ingemiscat, videaturq; extrema ac

ma ac fatalis quædam imminere rerum omnium
conuersio, multis auditorum perperam cogitan-
tibus, egregiè se defunctos suo munere, si orete-
nus fidem jactent, ac scripturæ quædam dicta
de ineffabili DEI misericordia, ac gratuitâ ho-
minis peccatoris receptione demurmurare norint,
licet interim vitam suam turpiter & ad infami-
am usque coinquent.

Meminerint igitur Pastores, ita annuncian-
dam esse perterrefactis mentibus doctrinam Gra-
tiæ, ut simul Legis mucrone præfractos ac im-
probos (quorum ingens ubivis numerus est) sau-
cient ac perterreant, adeoque Christi & Baptistæ
exemplo prædicationem Pœnitentiæ graviter ur-
geant, istud auditorum animis inculcantes, Fi-
dem, qua iusti reputamur coram DEO, fructus
bonos ex se fundere, inq; opera erumpere, quæ
secundum DEVM facta sunt, ut Christus Iohan:
3 loquitur. Qui id negligit, ac legis fulmine
peccantes non coërcet, is omninò ad se pertinere
sciat id, quod apud Ezechielem cap. 33 ignavis
speculatoribus Dominus comminatur, inquiens:
Si, me dicente ad impium, Impie morte morie-
ris, Tu ei non fueris locutus, ut se custodiat à
viâ suâ, ipse quidem impius in iniquitate suâ mo-
rietur, sanguinem autem ejus de manu tuâ re-
quiram.

D

quiram.

quiram. Expendatur quoque Caput 56 Esaiaë
versic. 10, 11 & illud Apostoli : Prædica verbum,
instā opportunè, importunè, argue, obsecra, incre-
pa in omni patientia & doctrina. 2 Timoth. 4.
Videatur & Iudæ Epistola vers. 22, 23.

V.

VM MAGNA VISESSE
possit scandalorum, tam apud firmos,
quàm infirmos in fide, præsertim si ea
proficiantur, vel ex vitâ ac moribus, vel ex ha-
bitu sive vestitu minùs honesto ac decente Pasto-
rem ac Inspectorem Ecclesiæ : operam utiq; illi
enixè dabunt, ut non modo ipsi per se, sed & uxo-
res, liberi, ac universa familia pietati, humilitati
ac modestiæ, in omnibus vitæ partibus studeant :
cum primis autem ab omni luxu in vestitu abs-
tineant : memores fulminis illius Salvatoris : Væ
homini per quem venit scandalum : satius ipsi
foret, ut in abyssum maris præceps daretur. Et
illius Apostolici, 1 Timoth. 3 Oportet Episcopum
irreprehensibilem esse, liberos habentem subdi-
tos, cum omni modestiâ : similiter & Vxores pu-
dicas, modestas, fideles in omnibus &c. Et 1 Pet. 3
Mulieres sint subditæ viris suis, sectantes sanctam
conversationem, quarum ornamentum non sit
exterior

exterior capillatura, aut circumdatio auri (& gemmarum) aut cultus vestimentorum, sed homo absconditus cordis, in incorruptione mansuetudinis, & quiete Spiritus, qui in conspectu DEI sit multum perfectus.

VI.

NORUNTHAUD DUBIE

Pastores atq; Inspectores Ecclesiarum, Scholas oppidanæ, vel nostrâ adhuc memoriâ virtutis ac literarum officinas fuisse, inprimisque salutaria quædam *Τῆς θεογονίας πρῶτον Τηρα:* optandumque foret, ita eas vel hodiè instructas atque constitutas esse, ut ad Christi Ecclesiam civilemque vitæ consuetudinem amplissimi fructus ab illis expectandi essent. Verùm tanta, proh dolor, rerum omnium, ac Disciplinæ inprimis diminutio facta est, ut adolescentibus, qui studiis hoc tempore invigilant, nihil videatur esse dissolutius. Et quod inprimis reprehensione dignum est, præceptores reperiuntur adeò officij sui immemores, ut quemvis discentium suis sinant uti moribus, nec corrigere studeant, si quid ab ijs delinquitur, sed omnia omnibus permittant. Velamen quidem ignaviæ huic, imò verò ineptæ facilitati obtendunt, affirmantes, Bonæ indolis pue-

ros sponte officium facere, improbos verò nulla ratione emendari: Verùm secus res habet: Nam & probi qui sunt, licentiâ deteriores fiunt, Improbi verò Disciplinae sanctioris beneficio in Virtutis cursum aliquando revocantur. Hanc igitur qui negligunt, ac juventutem suo ferri sinunt impetu, non præceptores, sed (sic dicto venia) depopulatores ingeniorum æstimandi sunt, quibus ob id grave suis temporibus Iudicium subeundum erit, à quo neq; Inspectores ipsi immunes erunt, qui ferre non possunt, ut disciplinae arctioris freno puerorum improbitas coercetur. Rectè omninò Proverbiorum liber cap. 22 Stultitia, inquit, colligata est in corde pueri, & virga Disciplinae fugabit eam. Et memorabile est illud Senecæ: Qui non vetat peccare, cum possit, jubet, Et alterum: Bis peccat, qui peccanti obsequium accommodat. Monemùs itaque eos, qui Scholis præsunt, ac Inspectorum munia sustinent, ut pristinam illam severioris Disciplinae rationem in usum revocare omninò studeant, ne stulta eorum facilitas necessitatem tandem imponat superioribus submovendi ejusmodi magistros, qui pueros fidei suæ commissos depravari, planeq; in transversum agi patiuntur. Rectè Cyprianus, Disciplina, inquit, custos spei est, fidei retinaculum, dux itineris salutaris, magistra Virtutis.

Vtinam

VII.

VINAM VERÒ ET A PAREN-
 tibus obtineri posset, ut liberos majori
 curâ ad pietatem, modestiam ac mores
 bonos informarent: minùs profectò improbitatis
 foret in omnibus vitæ ordinibus. Verùm quia plu-
 rimi admodum oscitanter officium faciunt, a deoq;
 per turpem ac cunctis seculis inauditam indulgen-
 tiam ad omne genus nequitiae fenestram liberis
 suis aperiunt: operam dabunt Pastores, ut cum
 ipsi filios habeant morigeros cum omni honestate;
 tum parentes ad idem præstandum salutaribus
 monitis flectant, sæpè multumq; animis ipsorum
 infigentes id, quod vox divina præcipit: *Acues
 verba legis hujus filiis tuis, & loquèris de eis se-
 dens domi & ambulans in itinere. Et 4 Capite,
 Docebis verba & acta mea filios tuos & nepotes
 tuos. Ad quæ porrò ea Spiritus Sancti oracula
 referantur, quæ liberorum contumaciæ frenum
 injectum volunt, ut cum in Epistola ad Ephesios 6
 dicitur, Patres educate liberos vestros in discipli-
 na & correptione Domini. Et libro Proverbio-
 rum, capite 23 & 22. Noli subtrahere à puero Di-
 sciplinam: Prout enim adsueverit quis in pue-
 ritia, talis erit in senectute. Et rursus, Virga atq;
 correptio tribuunt Sapientiam, Puer autem reli-*

Etus voluntati suæ confundit matrem suam: Quibus verbis scriptura indicat, filios improbos non solum dedecori esse parentibus, sed plerunque etiam ignominiosâ morte perire. Sed & illud obversetur parentum animis, quod Siracides cap. 30 monet, inquiens, Ne indulgeas filio tuo in pueritia, nec excuses stulticiam eius: Incurva cervicem ejus in juventute, & tunde latera ejus dum puer est, ne forte præfractus fiat ac contumax, (& quæ sequuntur.)

VIII.

IN MORE NONNULLI
positum habent, ut si quando Pastores in oppidis aut pagis ritu publico in sacri muneris administrationem immittendi sunt, ut plurimum diebus Dominicis illud peragant, ex quo id incommodi enascitur, quòd Conciones interim alijs domi demandandæ sunt, haud absque piorum offendiculo, qui commodiore tempore institui negotium illud rectè arbitrantur. Accedit, quòd integrum sæpè biduum actui illi publico impenditur, inque cœnas & prandia sumptus immodici fiunt, quibus non rarò Ecclesiastici redditus exhauriuntur, aut certè mirum in modum affligitur ac oneratur populus. Et quod multò

multò etiam indignius est, non desunt, qui in
quasvis occasiones intenti sunt, ut evagari cre-
berrimè, ac neglectis officij sui partibus, cum fa-
milia, quam secum trahunt, splendidè *εὐωχῆν* ac
genio hilariter indulgere queant. Miramur ta-
lia in eos cadere, qui ad omne pietatis, virtutis
atque officij decus Duces ac Magistri aliis esse de-
bebant. Verùm ea seculi hujus infelicitas est, ut
pauci admodum, quid officij sui sit, animis secum
expendant, adeoque levi occasione aliò sese ab-
ripi patiantur. Hortamur itaque Superinten-
dentes, eorumq; Adjunctos, ut Investituras, quas
vocant, profestis potiùs diebus instituant, inque
suscipiendo Visitationis negotio, ac ærarij Eccle-
siastici rationibus cognoscendis (quæ cum ipso
visitationis actu omninò conjungendæ erant) eum
observent ac teneant modum, ne quid concio-
num domi negligatur, nec sumptu nimio one-
rentur Ecclesiæ.

Scimus quidem, haud paucos esse qui offi-
cium suum rectâ conscientîâ ac fide eâ, quæ DEO,
quæ Magistratui, quæ Ecclesiæ debetur, tam his
quàm alijs in rebus præclarè faciunt: quos etiam
amplissima, ac nullo ævo finienda in Cælis olim
expectat compensatio: At quia tamen reperiun-
tur, qui velut aliud agentes ab officij tramite non-
nunquam

nunquam defleſtunt, cohortandos illos cenſui-
mus, ut ad DEI inprimis gloriam, ac ſalutem
Eccleſiæ, citra quaſtus ac emolumentum proprii
reſpectum, in muneris ſacri adminiſtratione
piè ac laudabiliter deinceps
verſentur.

Ad ædificationem Eccle-
ſiæ quaerite ut excellatis.
I Corinth. 14.

fui-
tem
prij
e

le-

79 7037° a

M

M

VDTZ

ULB Halle 3
004 950 429

Qr. 218.
AD P
MIN
fiaru

PIA

ANNO
aun

ACCE
EOSDE

Omn
dum o

22

II 88
AC
E-

Vg
7037a

AD
O.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

un-

